

דוגמא אישית

[מסכת סוכה נ"ו עמוד ב']

תנו רבנן: מעשה במרים בת בילגה שהמירה דתה, והלכה ונשאת לסרדיוט אחד ממלכי יוונים. כשנכנסו יוונים להיכל היתה מבעטת בסנדלה על גבי המזבח, ואמרה: לוקוס לוקוס, עד מתי אתה מכלה ממונן של ישראל ואי אתה עומד עליהם בשעת הדחק! וכששמעו חכמים בדבר קבעו את טבעתה, וסתמו את חלונה

...

משום ברתיה קנסינן ליה לדידיה?

אמר אביי: אין, כדאמרי אינשי: שותא דינוקא בשוקא, או דאבוה או דאימיה.

ומשום אבוה ואימיה קנסינן לכולה משמרה?

אמר אביי: אוי לרשע אוי לשכינן, טוב לצדיק טוב לשכינן, שנאמר (ישעיהו ג', י"י) 'אִמְרוּ צְדִיק כִּי טוֹב כִּי פָּרִי מַעֲלֵיהֶם יֵאָכְלוּ'.

פירושי מילים:

סרדיוט: איש צבא	קנסינן: קונסים	דינוקא: של תינוק
לוקוס: זאב	אין: כן	בשוקא: בשוק
משום: בגלל	כדאמרי: כפי שאומרים	דאבוה: של אביו
ברתיה: בתו	אינשי: אנשים	דאימיה: של אמו
	שותא: שיחתו	

משמרות כהונה

משפחות הכהונה נחלקו לעשרים וארבע משמרות (קבוצות), ששירתו בבית המקדש. כל משמר היה משמש במקדש שבוע אחד (פעמיים בשנה), והיו מתחלפים ביום השבת.

בכל שבת היו מסדרים על השולחן שבהיכל לחם חדש, והלחם הישן שהוציאו מעל השולחן היה מתחלק בין הכהנים של המשמר היוצא ובין הכהנים של המשמר הנכנס. הכהנים של המשמר הנכנס, חולקים ביניהם את "לחם הפנים" שקיבלו, בצפון העזרה, שהוא מקום שחיתת קדשי הקדשים, כדי שייראו לכל, שהם נכנסים לעבודה. והכהנים של המשמר היוצא, חולקים ביניהם את "לחם הפנים", בדרום העזרה, כדי שיהא ניכר שהם סיימו את תפקידם.

בעזרה, בצפון המזבח, היו עשרים וארבע טבעות, טבעת לכל משמר, אשר שימשו להכניס את צואר הבהמה, שיהא נח לשחוט אותה.

בלשכת החליפות היו עשרים וארבעה חלונות, שבהם היו המשמרות גונוזים (שומרים) את סכיני השחיטה שלהם עד לפעם הבאה ששירתו בבית המקדש.

עבודה

א. משפחות הכהונה:

- [1] מה היה תפקידם של משפחות הכהנים?
- [2] לכמה משפחות נחלקו משפחות הכהנים?
- [3] כמה שבועות במשך השנה היה משרת הכהן בבית המקדש?
- [4] באיזה יום בשבוע היו משמרות הכהונה מתחלפים בעבודת בית המקדש?

ב. "לחם הפנים":

- [1] עיין ברש"י בחומש שמות פרק כ"ה פסוק כ"ט ד"ה "ועשית קערותיו וכפתיו" וכתוב מדוע הלחם שהיה מונח על השולחן בבית המקדש נקרא "לחם הפנים"?
- [2] בין מי למי היה נחלק "לחם הפנים"?
- [3] באיזה צד היו מקבלים הכהנים של המשמר הנכנס את לחם הפנים? ומדוע?
- [4] באיזה צד היו מקבלים הכהנים של המשמר היוצא את לחם הפנים? ומדוע?

ג. בעזרה אשר בבית המקדש היו "טבעות":

- [1] באיזה צד היו הטבעות?
- [2] כמה טבעות היו בעזרה?
- [3] למה שימשו טבעות אלו?

ד. "לשכת החליפות":

- [1] עיין בפירוש רבנו עובדיה מברטנורא על מסכת מידות פרק ד' משנה ז' ד"ה "בית החליפות" וכתוב מדוע נקראת לשכה זו בשם זה?

"בילגה לעולם חולקת בדרום, וטבעתה קבועה, וחלונה סתומה" [משנה מסכת סוכה פרק ה'].

חכמים קנסו את משמר הכהונה בשם **"בילגה"**:

- א.** **"חולקים בצפון"**: אפילו בזמן שהם נכנסים לעבודה היו חולקים את "לחם הפנים" בדרום העזרה, ולא בצפונה ככל המשמרות הנכנסים.
- ב.** **"וטבעתה קבועה"**: טבעתם של משמרת זו היתה קבועה וסגורה ולא היו יכולים להשתמש בה, והיה בזה משום גנאי להם, שהיו צריכים להשתמש בטבעת של משמר אחר.

ה. **"בילגה" היתה אחת ממשמרות הכהונה. חכמים הענישו את משמרת זו. כתוב והסבר מהם שלושת הדברים בהם הענישו חכמים את משמרת "בילגה"?**

ו. **במשנה לא מופיעה הסיבה אשר בעקבותיה הענישו חכמים את משמרת "בילגה". אולם הגמרא מביאה את הסיבה לכך. עיין בגמרא וכתוב:**

[1] מהו המקור שמביאה הגמרא? פסוק / משנה / ברייתא / גמרא

[2] מאיזו מילה אתה לומד זאת?

[3] סכם את הסיבה המופיעה בגמרא מדוע הענישו חכמים את משמרת "בילגה"!

[4] בסיפור יש משל. כתוב את המשל ואת הנמשל!

[5] אתה עומד בחצר בית המקדש ורואה את מרים מכה בסנדלה על גבי המזבח. כתוב את תחושותיך למעשיה ולהתנהגותה של מרים.

ז. **שואלת הגמרא: וכי בגלל המעשה שעשתה מרים, ביתו של "בילגה", אתה מעניש את כל המשמר [המשפחה] כולה?**

[1] כתוב שאלה זו בלשון הגמרא!

[2] כיצד עונה הגמרא על שאלה זו?

[3] מה הינך לומד מתשובה זו של הגמרא?

ח. אומרת הגמרא "אוי לרשע אוי לשכנו":

[1] על איזו שאלה עונה הגמרא?

[2] הסבר את תשובת הגמרא!

[3] עיין ברש"י חומש במדבר פרק ט"ז פסוק א' ד"ה "ודתן ואבירם" וכתוב דוגמא נוספת ל"אוי לרשע ואוי לשכנו".

[4] עיין ברש"י חומש במדבר פרק ג' פסוק ל"ח ד"ה "משה ואהרון ובניו", וכתוב דוגמא ל"טוב לצדיק וטוב לשכנו".

[5] מה הינך לומד מהכללים הללו לחיי היום-יום?